

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansanopistojen valtioneuvoston avustusta annetun lain 1 ja 2 a §:n, lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 1 ja 2 §:n sekä musiikkioppilaitoslain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansanopistojen valtioneuvoston avustusta ja lastentarhanopettajaopistoista annettuja lakeja sekä musiikkioppilaitoslakia. Näissä oppilaitoksissa annettavaa ammatillista koulutusta koskevat säännökset uudistetaan muuta ammatillista koulutusta vas-

taaviksi ja saatetaan yhteensopiviksi ammatillisen koulutuksen mitoitusta koskevien säännösten kanssa.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Ammatillinen koulutus kansanopistoissa, lastentarhanopettajaopistoissa ja musiikkioppilaitoksissa

Kansanopistojen valtioneuvoston avustusta annetun lain (542/84) 1 §:n 2 momentin mukaan kansanopisto voi antaa muun koulutuksen ohella myös ammatillista perus- ja lisäkoulutusta siten kuin asetuksella säädetään. Lastentarhanopettajaopistoista annetun lain (80/77) 1 §:n mukaan lastentarhanopettajaopistoissa järjestetään lastentarhanopettajan tai sitä vastaavaan tutkintoon johtavaa peruskoulutusta ja siihen liittyvää jatkokoulutusta. Myös musiikkioppilaitosten tehtävänä musiikkioppilaitoslain (402/87) 1 §:n 2 momentin mukaan on ammatillinen koulutus. Tarkemmat säännökset koulutuksen toteuttamisesta ovat näitä oppilaitosmuotoja koskevissa asetuksissa.

Kansanopistoissa annetaan muun koulutuksen ohella eräiden yhteiskunnallisten alojen ja matkailualan ammatillista koulutusta sekä kirkon tehtäväpiiriin kuuluvaa koulutusta. Ammatillista peruskoulutusta annetaan yhteensä

27 kansanopistossa. Lastentarhanopettajakoulutusta järjestetään yhteensä viidessä lastentarhanopettajaopistossa. Musiikin alan ammatillista koulutusta järjestetään 11 konservatoriossa, joista valmistuu muusikoita, kirkkomuusikoita, musiikkioppilaitosten ja tanssin opettajia, musiikkileikkikoulun opettajia sekä musiikinohjaajia.

Kansanopistot, lastentarhanopettajaopistot ja musiikkioppilaitokset kuuluivat aikaisemmin kouluhallituksen alaisuuteen. Tämän vuoksi nämä oppilaitokset eivät alkuaan kuuluneet sen ammatillisen koulutuksen mitoitussjärjestelmän piiriin, joka perustui nyt jo kumotun keskiasteen koulutuksen kehittämisestä annetun lain (474/78) 9 §:n nojalla laadittuihin keskiasteen koulutuksen kehittämisohjelmiin. Myöhemmin valtioneuvosto yleisen toimivaltansa puitteissa on kuitenkin laatinut myös kouluhallituksen alaista ammatillista koulutusta koskevat kehittämisohjelmat. Näissä ohjelmissa koulutuksen mitoitus on tapahtunut samalla tavalla kuin muussakin ammatillisessa koulutuksessa.

Sittemmin opetusministeriön hallinnonalan eri suunnitelmat yhdistettiin yhdeksi asiakirjaksi, koulutuksen ja korkeakouluissa harjoitetta-

van tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi. Kehittämissuunnitelman laatiminen perustuu opetusministeriön hallinnonalan koulutuksen ja korkeakouluissa harjoitettavan tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta annettuun asetukseen (165/91), joka on annettu muun ohella ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 30 §:n (146/91) nojalla. Kehittämissuunnitelmassa nyt puheena oleva ammatillinen koulutus on yhdistetty muuhun ammatilliseen koulutukseen. Huhtikuun 1991 alusta kaikkea ammatillista koulutusta koskevat asiat ovat kuuluneet yhdelle keskusvirastolle, opetushallitukselle, joka perustettiin lakkautettujen ammattikasvatushallituksen ja kouluhallituksen tilalle.

1.2. Kansanopistojen peruskoululinjat

Kansanopistojen peruskoululinjojen tarkoituksena on ollut antaa ennen kaikkea peruskouluopintoja vailla oleville aikuisille mahdollisuus suorittaa peruskoulu myös kansanopistotietä. Tähän tavoitteeseen nähden käytäntö on muuttunut, koska suurin osa peruskoululinjojen opiskelijoista on jo peruskoulun suorittaneita 16—17 -vuotiaita arvosanojen korottajia. Tämä toiskertainen koulutus on koettu kunnallistaloudellisesti raskaaksi opintososiaalisten etujen ja kansanopistojen sisäoppilaitoskustannusten vuoksi.

2. Ehdotetut muutokset

Ammatillisen koulutuksen mitoitusta koskevat perussäännökset sisältyvät mainittuun ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 30 §:ään. Tämän pykälän nojalla ammatillinen koulutus mitoitetaan siten kuin mainituissa kehittämissuunnitelmaa koskevassa asetuksessa säädetään ja kehittämissuunnitelmassa määrätään. Voimassa olevista kansanopistoja, lastentarhanopettajaopistoja ja musiikkioppilaitoksia koskevista laeista puuttuvat sen sijaan tarpeelliset valtuutussäännökset kehittämissuunnitelman ja sen nojalla tapahtuvan mitoituksen tekemiseen.

Kansanopistoissa, lastentarhanopettajaopistoissa ja musiikkioppilaitoksissa on ammatillisessa koulutuksessa tarkoituksenmukaista noudattaa pääosin samoja perusteita kuin muussa ammatillisessa koulutuksessa. Näin ollen koulutuksen rakenteen, koulutuspituuksien ja ope-

tussuunnitelmien valtakunnallisten perusteitten, joista säädetään ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 18—20 §:ssä, tulisi myös näissä oppilaitoksissa määräytyä pääsääntöisesti yhtenäisten perusteiden mukaisesti.

Lakiteknisesti ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää kaikkiin oppilaitoslakeihin niitä ammatillista koulutusta koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät ammatillisista oppilaitoksista annettuun lakiin. Näitä säännöksiä tulisi kuitenkin noudattaa kaikessa ammatillisessa koulutuksessa oppilaitosmuodosta riippumatta. Sen vuoksi ehdotetaan kansanopistojen valtionavusta annetun lain 1 §:ään, lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 1 §:ään ja musiikkioppilaitoslain 1 §:ään otettavaksi ammatillista koulutusta koskevat viittaussäännökset. Säännösehdoitusten mukaan näissä oppilaitoksissa voitaisiin järjestää muun koulutuksen ohella myös ammatillista peruskoulutusta ja lisäkoulutusta. Tästä koulutuksesta olisi sen lisäksi, mitä näiden oppilaitosten omissa laeissa ja asetuksissa säädetään, voimassa soveltuvin osin myös, mitä ammatillisista oppilaitoksista annettussa laissa ja sen nojalla säädetään tai määrätään. Kansanopistojen ja musiikkioppilaitosten rahoitus määräytyisi edelleen näitä oppilaitoksia koskevien omien säännösten mukaisesti.

Valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista annetun lain (801/92) 1 §:n 2 momenttiin ja 8 §:ään sisältyvät vastaavat säännökset, jotka tässä esityksessä ehdotetaan otettaviksi kansanopistojen valtionavusta, lastentarhanopettajaopistoista ja valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista annettuihin lakeihin.

Lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan lastentarhanopettajaopistot ovat kouluhallituksen eli nykyisin opetushallituksen johdon ja valvonnan alaisia. Keskusviraston muuttuneen tehtäväkuvan vuoksi ehdotetaan, että lastentarhanopettajaopistot olisivat opetusministeriön alaisia.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan myös kansanopistojen valtionavusta annetun lain 2 a §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan pykälässä tarkoitetut opintososiaaliset etuudet ja kotikunnan maksuosuus koskisivat vain niitä peruskoululinjojen opiskelijoita, jotka ovat opintojen aloittamisvuoden loppuun mennessä täyttäneet kahdeksantoista vuotta tai jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun koko oppimäärää. Peruskoululinjat voidaan tällä tavoin säilyttää ja niille ottaa myös muun muassa

arvosanoja korottavia opiskelijoita. Näiden osalta rahoitus tapahtuisi kuitenkin samoin perustein kuin muiden kansanopistolinjojen eli valtionavuin ja opiskelijamaksuin.

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut säännökset selkeyttävät kansanopistoissa, lastentarhanopettajaopistoissa ja musiikkioppilaitoksissa järjestettävää ammatillista koulutusta koskevaa päätöksentekoa.

Kansanopistojen peruskoululinjoja koskeva muutos vähentää kuntien menoja. Muutoin esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä opetusministeriössä.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Kansanopistojen valtionavusta annetun lain 2 a §:ään ehdotettua 2 momenttia sovellettaisiin kuitenkin 1 päivänä elokuuta 1993 tai sen jälkeen aloitettaviin opintoihin peruskoululinjalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansanopistojen valtionavusta annetun lain 1 ja 2 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansanopistojen valtionavusta 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (542/84) 1 §:n 2 momentti sekä

lisätään 2 a §:ään, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (724/92), uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Kansanopistossa voidaan järjestää myös ammatillista perus- ja lisäkoulutusta. Tästä koulutuksesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa (487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

2 a §

Peruskoululinjoilla 1 momenttia sovelletaan

vain niihin opiskelijoihin, jotka ovat opintojen aloittamisvuoden loppuun mennessä täyttäneet kahdeksantoista vuotta tai jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun koko oppimäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Lain 2 a §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivänä elokuuta 1993 tai sen jälkeen aloitettuihin opintoihin peruskoululinjalla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lastentarhanopettajaopistoista 21 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain (80/77) 1 § ja 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat valtion opilaitoksia, joissa annetaan lastentarhanopettajan tai sitä vastaavaan tutkintoon johtavaa peruskoulutusta ja siihen liittyvää jatkokoulutusta. Lastentarhanopettajaopistoissa voidaan järjestää myös muuta päivähoitoalan tai siihen läheisesti liittyvän alan henkilöstön koulutusta. Koulutuksesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista an-

netussa laissa (487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

2 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat opetusministeriön alaisia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**musiikkioppilaitoslain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun musiikkioppilaitoslain (402/87) 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Ammatillinen koulutus voi olla perus- tai lisäkoulutusta. Ammatillisesta koulutuksesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa

(487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Riitta Uosukainen*

1.

Laki**kansanopistojen valtionavusta annetun lain 1 ja 2 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansanopistojen valtionavusta 13 päivänä heinäkuuta 1984 annetun lain (542/84) 1 §:n 2 momentti sekä
lisätään 2 a §:ään, sellaisena kuin se on 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (724/92), uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Kansanopisto voi antaa myös ammatillista perus- ja lisäkoulutusta siten kuin asetuksella säädetään.

Kansanopistossa voidaan järjestää myös ammatillista perus- ja lisäkoulutusta. Tästä koulutuksesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa (487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

2 a §

Peruskoululinjoilla 1 momenttia sovelletaan vain niihin opiskelijoihin, jotka ovat opintojen aloittamisvuoden loppuun mennessä täyttäneet kahdeksantoista vuotta tai jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun koko oppimäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993. Lain 2 a §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivänä elokuuta 1993 tai sen jälkeen aloitettuihin opintoihin peruskoululinjalla.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**lastentarhanopettajaopistoista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lastentarhanopettajaopistoista 21 päivänä tammikuuta 1977 annetun lain 80/77) 1 § ja 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat valtion oppilaitoksia, joissa annetaan lastentarhanopettajan tai sitä vastaavaan tutkintoon johtavaa peruskoulutusta ja siihen liittyvää jatkokoulutusta. Lastentarhanopettajaopistoissa voidaan järjestää myös muuta päivähoitoalan tai siihen läheisesti liittyvän alan henkilöstön koulutusta.

1 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat valtion oppilaitoksia, joissa annetaan lastentarhanopettajan tai sitä vastaavaan tutkintoon johtavaa peruskoulutusta ja siihen liittyvää jatkokoulutusta. Lastentarhanopettajaopistoissa voidaan järjestää myös muuta päivähoitoalan tai siihen läheisesti liittyvän alan henkilöstön koulutusta. *Koulutuksesta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa (487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.*

2 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat kouluhallituksen johdon ja valvonnan alaisia.

2 §

Lastentarhanopettajaopistot ovat *opetusministeriön* alaisia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

musiikkioppilaitoslain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun musiikkioppilaitoslain (402/87) 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Ammatillinen koulutus voi olla perus- tai lisäkoulutusta. Ammatillisesta koulutuksesta on lisäksi soveltuvien osien voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa (487/87) ja sen nojalla säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

